

Teler Wim van den Boomen over het Roulerend Teeltgoten Systeem:

'We boeken vooruitgang, maar

Wim van den Boomen: "De proef verdient het om te worden opgeschaald en verbreed."

Het tweede proefjaar met het Roulerend Teeltgoten Systeem op Kwekerij 't Vlaske in Someren is gestart. Teler Wim van den Boomen gelooft in de toekomst van mobiel telen, maar vindt verbreding van het onderzoek wenselijk. "Je kunt elk jaar maar één keer oefenen en deze proef is bescheiden van omvang. Toch hebben we er al veel van geleerd. Ik hoop dat de paprikasector dit initiatief omarmt en oppakt. Het systeem heeft absoluut potentie, al zijn er nog wat problemen te overwinnen."

TEKST EN BEELD: JAN VAN STAALDUINEN

In het eerste praktijkjaar is er nog flink gesleuteld aan het Roulerend Teeltgoten Systeem. Hoewel de technische kinderziekten werden genezen, kampte de proef ook met structurele beperkingen, zoals schaduwwerking van de bedrijfsruimte. Het was daarom achteraf geen verrassing dat de doelstellingen voor productieverhoging en arbeidsbesparing niet werden gerealiseerd.

Dit jaar hoopt teler Wim van den Boomen op betere resultaten. "Daarvoor zijn twee zaken essentieel: een actiever klimaat en een hoger CO₂-niveau dan in de gangbare teelt. Voor een actiever klimaat laten we momenteel ventilatoren en verdeelslangen onder de teeltgoten installeren. Een hoger CO₂-niveau is alleen te realiseren

wanneer de proefafdeling een separate toevoer krijgt. Hiervoor gaan we de installatie op korte termijn aanpassen. Zonder actieve luchtcirculatie blijven de planten te vegetatief en wordt het productiepotentieel onvoldoende benut."

Meerwaarde

De aanpassingen geven de proef een duidelijke meerwaarde ten opzichte van het vorige seizoen en levert nieuwe ervaringen op. Een minpuntje is dat de zetting in de proefafdeling nu al iets achterloopt.

'De impact van nieuwe technologie moet je niet onderschatten'

Volgens Marcel van der Hoeven, marketing & salesmanager van initiatiefnemer Formflex, is een brede toepassing van het Roulerend Teeltgoten Systeem een zaak van lange adem. "Je moet de impact van nieuwe technologie op bedrijven niet onderschatten", zegt hij. "Zeker bij systemen als deze kan de bedrijfsvoering ingrijpend veranderen. Zo'n stap zet je niet zomaar. Je ziet het ook bij robotisering in de potplantensector: verregaande mechanisatie en automatisering van teelt en werkzaamheden vergt in de eerste plaats veel aandacht, improvisatie en creativiteit van de ondernemer zelf. Hij loopt geheid tegen onverwachte problemen aan, die snel moeten worden opgelost. Ook het dagelijkse onderhoud van de installaties wordt wel eens onderschat. Vaak kost het één of twee jaar voor de teler en zijn medewerkers er voldoende vertrouwd mee zijn geraakt. Pas dan komt die nieuwe technologie volledig tot zijn recht."

Door de afwezigheid van looppaden kan het gewas in de proefafdeling maximaal profiteren van de beschikbare ruimte.

“Dat ligt niet aan de proef als zodanig, maar aan het tijdelijk stopzetten van de CO₂-dosering tijdens de teeltwisseling in de naastgelegen afdeling”, vertelt de paprikateler. “We moeten nu dus een kleine inhaalslag maken. Dit geeft maar weer aan hoe belangrijk CO₂ doseren is.”

'Alles in één hand van land tot klant'

Teler Wim van den Boomen heeft een uitgesproken visie op de toekomstige vruchtgroententeelt: jaarrond telen in een gesloten kas met behulp van groeilicht en een mobiel teeltsysteem. “Daarmee komt een aanzienlijke productieverhoging binnen bereik. Ook de arbeidsproductiviteit moet er flink op vooruit kunnen gaan. Op korte termijn is er winst te boeken door de gewas- en oogstwerkzaamheden op het middenpad te laten uitvoeren door de medewerkers. Op termijn kunnen we de menskracht wellicht ten dele vervangen door robots. Het is veel eenvoudiger om planten naar een robot te brengen dan omgekeerd”, stelt de teler uit Someren. “En als je ziet wat robots in de auto-industrie allemaal doen, dan moet het mechanisch oogsten van vruchtgroenten ook mogelijk zijn.”

Een laatste winstpunt ziet deze teler in slimmere, geautomatiseerde interne transport- en verwerkingssystemen. Het Roulerend Teeltgoten Systeem past volgens hem goed in dat totaalplaatje. Voor een grootschalige investering vindt hij het nu nog te vroeg. “Er ligt nog een leertraject voor ons. Ik hoop dat we dat met enkele nieuwe partners kunnen afleggen.”

Een deel van de relatieve productieachterstand schrijft Van den Boomen overigens toe aan temperatuurverschillen in de proefafdeling. Die is relatief lang en smal en grenst direct aan de bedrijfsruimte. “Des te belangrijker is een actieve luchtcirculatie. Eigenlijk zou je zo'n proefvak midden in het bedrijf moeten inrichten, maar daar kleven weer organisatorische bezwaren aan. De setting is dus niet helemaal optimaal, waardoor de proef niet voor 100% uit de verf kan komen. Je kunt het ook positief bekijken: wanneer we hier een aardige meerproductie realiseren, moet het onder ideale omstandigheden nog veel beter kunnen.”

Proefopzet

Omdat looppaden ontbreken, kan de teler bij dit systeem meer planten en stengels aanhouden (in de uitgave van september 2006 is op pagina 59 de opzet van dit systeem uitgelegd). Vorig jaar werden er 50% meer planten en stengels per vierkante meter aangehouden, met de doelstelling 25% meer productie te genereren. “De productie in de proefafdeling lag iets hoger dan in de belichte standaardteelt”, vertelt Van den Boomen. “We hadden er meer van verwacht, maar door de genoemde factoren was de geringe meerproductie verklaarbaar.”

In de gangbare belichte teelt (eind september geplant) houdt de Brabander 7 stengels per m² aan, in de eveneens belichte proefafdeling 11 stengels. “Anders dan vorig jaar houd ik nu de mogelijkheid open om terug te gaan van vier naar drie stengels per plant”, licht hij toe. “Met 11 stengels heb je in no time een kas vol gewas. De hogere plantdichtheid geeft aanvankelijk een beter microklimaat. Bovendien worden de stengels recht naar boven geleid en niet schuin, zoals in het gangbare haagsysteem. De lichtbenutting in een jong gewas is daarom beter.”

Uitdunnen

Naarmate de teelt vordert, komt er bij een hoge plantdichtheid minder licht onderin het gewas. “Vorig jaar was dat in extreme mate het geval”, memoreert de paprikateler. “In combinatie met de beperkte luchtcirculatie en de relatief lage hoeveelheid CO₂ ten opzichte van de traditionele afdeling – er staat immers meer

gewas – wordt de plant hierdoor minder actief. Het kost dan meer moeite om de planten generatief te krijgen en te houden. Door het gewas voor de zomer wat uit te dunnen, zullen we daar in 2007 waarschijnlijk minder last van hebben.”

Teelttechniek

Van den Boomen schat in dat er nog twee jaar nodig om het systeem en de teeltwijze te perfectioneren en voldoende ervaring op te doen. Daarna is het volgens hem tijd voor een volgende automatiseringsslag: optimalisatie van de arbeid en het transport van kas naar bedrijfsruimte. “Meer onderzoek is absoluut nodig. Ik hoop van harte dat de paprikasector het breder oppakt. De proef verdient het om te worden opgeschaald en verbreed. Tot nu toe wordt dat verricht en gefinancierd door het consortium van toeleveranciers en mijn bedrijf. We worden overigens bijgestaan door zes enthousiaste telers, die goede feedback geven. Het zou nog beter zijn als ook anderen ermee aan de slag gaan, want het systeem heeft absoluut potentie. Onderzoek en praktijk dienen breder betrokken te raken om de vaart erin te houden. En op een ander bedrijf zijn wellicht betere omstandigheden te creëren.”

Roulerend Teeltgoten Systeem

ROULEREND TEELTGOTEN SYSTEEM

De praktijkproef met het Roulerend Teeltgoten Systeem is een initiatief van: FormFlex, Metazet, WPS, Hortilux en Revaho.

Door uiteenlopende beperkingen is in de praktijkproef met het Roulerend Teeltgoten Systeem vorig jaar slechts een iets hogere opbrengst gerealiseerd. Enkele beperkingen worden dit seizoen opgeheven. Met actieve luchtcirculatie, een verhoogd CO₂-niveau en uitdunnen in het late voorjaar denkt Wim van de Boomen de productie een flinke impuls te geven.

SAMENVATTING